

Het blijft tobben met asbest

Een op de twee gemeenten scoort slecht met het toezicht op asbest. Dat blijkt uit onderzoeken van de VROM-Inspectie tussen 2003 en 2006. De Arbeidsinspectie meldt slechter naleefgedrag van gecertificeerde bedrijven die asbest verwijderen. Sinds 1993 lukt het maar niet om dit gevaarlijke afval veilig te verwerken.

'Regels bij asbestverwijdering massaal overtreden' kopten Elsevier en andere media begin dit jaar naar aanleiding van een onderzoek van de Arbeidsinspectie naar bedrijven die zijn gespecialiseerd in het verwijderen van asbest. Uit het onderzoek op 1682 slooplocaties blijkt dat ruim de helft van de sloop- en asbestverwijderingsbedrijven zich niet aan de regels houdt. De controles zijn gehouden in 2005 en 2006, maar de ervaringen uit 2007 bevestigen volgens de Arbeidsinspectie de trend dat de naleving verslechtert. Bovendien was in 2006 55% van het werk niet in orde, tegen 41% in 2005. In onderzoeken voor 2005 lapt veertig procent de regels

aan de laars, nu dus gemiddeld ruim 50 procent. Daarnaast is op driekwart van de stortplaatsen voor asbest iets mis met de veiligheid.

De Arbeidsinspectie noemt het 'teleurstellend' dat alle controles zijn uitgevoerd bij gecertificeerde bedrijven en dat het toezicht op de bouw- en slooplocaties werd uitgevoerd door een zogenoemde gecertificeerde deskundig toezichthouder asbest (DTA'er). En het ging ook nog om controles van sloopwerk dat vooraf (wel) volgens de regels was aangemeld. Jaap Uijlenbroek, directeur van de Arbeidsinspectie concludeert: 'Er gaat nog veel niet goed bij het slopen en verwijderen van

asbest. De vraag kan worden gesteld of de kwaliteitsborging van het certificatiesysteem wel voldoende werkt.'

Malafide bedrijven

Met het onderzoek van de Arbeidsinspectie lijkt de geschiedenis zich te herhalen. In 1993 werd een systeem bedacht om asbest veilig af te voeren. Dat zou alleen nog gedaan mogen worden door bonafide bedrijven. Een erkenning met certificaat moest garanties bieden dat de asbestverwijderaar deskundig en betrouwbaar was. Ruim 400 bedrijven werden gecertificeerd door veertien certificerende instellingen. Tien jaar later onderzoeken VROM en het Expertisecentrum Rechtshandhaving van het Ministerie van Justitie het effect van de certificering. Vooral de uitkomst van het Justitieonderzoek is ontluisterend: een kern van malafide asbestbedrijven chanteert de certificeerders. De slotsom is dat de enorme concurrentie tussen de 415 gecertificeerde asbestverwijderaars doorwerkt in de keten: de certificeerders knijpen een oogje toe uit angst klanten te verliezen.

De malversaties waren voor de ministeries van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en VROM reden nieuwe eisen te stellen aan het certificeren.

De Arbeidsinspectie controleert de uitvoering van arbowetgeving en komt op basis van de 1682 controles in 2005 en 2006 tot een top 5 van overtredingen. De inspecties leverden in twee jaar 813 overtredingen op, waarbij 224 boetes werden uitgedeeld. Het werk werd 196 keer zonder boete stilgelegd en 168 keer met boete.

Asbestvrij maken van de voormalige RDM-werf in Rotterdam. Een deel van de werf wordt een campus van de Hogeschool Rotterdam.

Foto: Ries van Wendel de Joode/HH

Dat resulteerde in mei 2005 onder meer in een nieuwe, overkoepelende certificerende organisatie: de Stichting Certificatie Asbest (SCA). Inmiddels zijn 372 asbestverwijderingsbedrijven, 80 asbestinventarisatiebedrijven en 21 laboratoria door de SCA gecertificeerd.

Schorsing

Om een debacle als in 2003 te voorkomen gaat de Arbeidsinspectie nauwer samenwerken met de SCA bij het selecteren van bedrijven die het niet zo nauw nemen met de regels. Op basis van die strategie gaat de Arbeidsinspectie dit jaar de twintig slechtste nalevers hardnekkig en hinderlijk volgen. Namen van regelovertreedende asbestverwijderaars worden uitgewisseld tussen inspectie en de SCA.

Niet alleen de asbestbranche kan zichzelf verwijten maken, ook de toezicht-houders laten verstek gaan. Tussen 2003 en 2006 onderzocht de VROM-Inspectie de gemeentelijke uitvoering van de wettelijke VROM-taken. Het eindoordeel van de Inspectie is negatief. Gemeenten blijken de asbesttaak niet op te pakken. Daarmee is slopen het slechtst scorende onderdeel van het takenpakket bouwen. De gemeenten blijken niet of nauwelijks toezicht te houden op de bedrijven die asbest inventariseren en weghalen. Naar aanleiding van deze bevindingen heeft de VROM-Inspectie in het kader van de LOM-Interventiestrategie onlangs onder veertig achterblijvende gemeente een nazorgonderzoek gedaan. De resultaten daarvan worden binnenkort bekendgemaakt.

'Vooral grote gemeenten laten het afweten'

Toezicht op asbest is sinds 2005 een van de landelijke prioriteiten van het Landelijke Overleg Milieuhandhaving (LOM). Otto Hegeman, implementatiemanager asbest van LOM, coördineert het ketentoezicht op asbestverwijdering en verwerking. Hij vertelt waarom het toezicht niet goed van de grond komt.

„Toezicht en handhaving op lokaal niveau zijn nog steeds te veel versnipperd en hebben geen prioriteit. Er zijn veel toezichthouders op verschillende niveaus bezig. Vooral het uitwisselen van informatie komt onvoldoende op gang. Bovendien zijn er grote verschillen in kennis, kunde en capaciteit. In 1994 is asbest verboden en is de sloopvergunning voor verwijderen van asbest in de bouwverordening opgenomen. Alleen gecertificeerde bedrijven mogen asbest verwijderen. De laatste jaren is het toezicht daarop weggezaakt. In de praktijk vragen asbestverwijderaars geen sloopvergunning meer aan. Zij melden de aanvang van het werk ook niet meer, terwijl dat wel verplicht is.”

Wat betekent de Interventiestrategie voor de naleving?

„Asbest kent veel toezichthouders: gemeenten voor de sloopvergunning; de Arbeidsinspectie op de arbowerkgever; Inspectie Werk en Inkomen (IWI) let op de certificeringinstanties en de provincies op transport en eindverwerking. Iedereen doet dat nu nog op de eigen manier. LOM schept randvoorwaarden voor samenwerking en

het delen van informatie in de keten. Er zijn gemeenten die dachten de vergunningverlening en het toezicht goed te hebben geregeld. Na toetsing aan de Interventiestrategie bleek dat de tien uitgegeven sloopvergunningen per jaar er eigenlijk honderd hadden moeten zijn.”

Wat gaat het LOM in 2008 doen?

„Dit jaar willen we de overtreders daadwerkelijk aanpakken. In het nieuwe programmaplan staat dat het Functioneel Parket samen met de Arbeidsinspectie gericht een aantal bedrijven zal vervolgen. Dit kunnen gecertificeerde bedrijven zijn en bedrijven die illegaal werk uitvoeren. Daarnaast start er een proef met het Centraal Meldpunt Asbest. Zowel bedrijfsleven als overheid kunnen daar sloopwerken melden. De Arbeidsinspectie schat dat van de 60.000 meldingen die gedaan zouden moeten worden, er slechts de helft binnenkomt. Verder willen we opdrachtgevers stimuleren alleen bonafide bedrijven in te huren. De branche van asbestverwijderaars zal gevraagd worden om concrete stappen te nemen voor zelfreiniging.

Asbestverwijderingsbedrijven zijn niet altijd bonafide, maar de toezichthouder op de bouwplaats heeft dat vaak niet eens door.

„Vorig jaar hebben meer dan honderd toezichthouders onder de vlag van LOM een cursus Deskundig Toezichthouder

>>

Asbest (DTA-C) gevolgd, de minimum vereiste voor een gemeentelijke (bouw)-toezichthouder asbest. De opleiding van asbesttoezichthouders moet verder worden geprofessionaliseerd. De opzet is nu om via een 'gecertificeerd' diploma de opleiding af te ronden."

De komende jaren worden circa 25.000 woningen gesloopt in de 40 probleemwijken. Dat zal een aardige partij bouw- en sloopafval opleveren.

„Dat is een reden te meer om er bovenop te zitten. Het zijn ook nog woningen uit een tijd waarin asbest veelvuldig werd toegepast. Overigens is mij opgevallen dat vooral kleine en middelgrote gemeenten naar de LOM-voorlichtingsbijeenkomsten komen. De grote gemeenten laten het een beetje afweten. Daar staat bouwen meer in aanzien dan slopen. Als ik de verhalen van toezichthouders als politie, OM en Arbeidsinspectie maar ook verzekeraars mag geloven, dan zijn grote gemeenten de vrijplaatsen van illegale asbestverwijderaars."

Nadere inlichtingen:

Otto Hegeman, LOM, tel. 06 - 54 90 41 30, ohegeman@lomsecretariaat.nl. De LOM-Interventiestrategie Asbest is te vinden op www.lomsecretariaat.nl. Het rapport 'Slopen en verwijderen van asbest 2005-2006' staat op www.arbeidsinspectie.nl. Meer info over certificerende bedrijven is te vinden op www.ascert.nl

Tekst: Nicoline Elsink, Hans Oosterhof
Illustraties: B-Graphic, Ries van Wendel de Joode/HH

In de laatste doorlichting in 2006 constateert de VROM-Inspectie weinig verbetering in het gemeentelijk toezicht op slopen en asbestverwijdering. De uitvoering van de sloopvergunningen is bij een op de drie onderzochte gemeenten onvoldoende tot slecht. Ook met het toezicht en de handhaving op de uitvoering van slopen met asbest is het slecht gesteld.

Opleiding en toezichtprotocol asbest

Onlangs overlegde de Tweede Kamer over de Asbestbrief van Minister Cramer van VROM. Het overleg is een gevolg van een notitie van SP-kamerlid Remi Poppe die de ingewikkelde asbestregels aan de kaak stelt. De minister zegt in de Asbestbrief geen aanleiding te zien in het wijzigen van de asbestregelgeving uit 2005. Wel gaat zij extra voorlichting geven en een opleiding van gemeenteambtenaren stimuleren.

Extra aandacht is volgens de minister nodig voor de golfplatendaken van agrarische bedrijven. Deze daken van asbestcement blijken door aantasting van ammoniak uit de stallen veel sneller te slijten dan verwacht. Cramer vindt het zorgvuldig omgaan met asbestdaken in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de eigenaar. Op basis van de Woningwet kunnen gemeenten optreden tegen vervallen of verwaarloosde daken die een risico vormen voor de omgeving.

Volgens het Landelijk Overleg Milieuhandhaving (LOM) is toezicht in het landelijk gebied vanwege de omvang van het probleem mogelijk nog lastiger dan in een stad. Alleen al in Noord-Holland gaat om 200.000 vierkante meter asbestdak. De provincies willen samen met gemeenten, agrarische belangenvereniging LTO en LOM een paraplu-sloopvergunning afsluiten. In zo'n protocol is het asbestbeleid en -beheer bij de brancheorganisatie ondergebracht. De toezichthouders krijgen daarbij een goed totaaloverzicht en kunnen zich vervolgens beter richten op de illegaliteit.

Eenzelfde type protocol is door het LOM, een aantal woningcorporaties en hun overkoepelende organisatie Aedes en de Dienst Milieu- en bouwtoezicht ingesteld voor asbestverwijdering in de hoofdstad. Op deze manier is nu vastgelegd dat woningcorporaties zorg dragen voor verwijdering van asbest uit huurwoningen. In sommige stadsdelen van Amsterdam is 90% van de woningvoorraad huurwoning. De VROM-Inspectie en Arbeidsinspectie hebben met dit protocol ingestemd.

